

Nr 234.

Ankom till riksdagens kansli den 28 november 1941 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av vissa riktlinjer för penninglotteriväsendet.

(3:e avd.)

I propositionen nr 328 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 7 november 1941, föreslagit riksdagen att förklara hinder icke möta för Kungl. Maj:t att beträffande penninglotteriväsendet i riket besluta i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i nämnda statsrådsprotokoll tillstyrkts.

Enligt beslut vid 1938 års riksdag omhänderhaves penninglotterirörelsen i Sverige av Svenska penninglotteriet aktiebolag. Med anledning av proposition i ämnet (nr 24) godkände samma års riksdag vissa riktlinjer för utövandet av nämnda rörelse (r. skr. nr 132).

Enligt dessa riktlinjer ankommer det på bolaget att — med anpassning efter växlingarna i efterfrågan å lottsedlar — variera lotteriets omslutning inom vissa av Kungl. Maj:t tillsvidare för viss tidsperiod angivna gränser. Kungl. Maj:t fastställer för olika försäljningsalternativ beräknade fasta lotteriplaner, mellan vilka lotteriets styrelse äger att välja och inom vilka dragningen skall avse såväl sålda som osålda lotter. De lotteriplaner, som lotteriförvaltningen sålunda bemyndigas att för de olika dragningarna tillämpa, äro åtskilda av intervaller om 25,000 lotter och skulle enligt riksdagsbeslutet variera mellan lägst 250,000 och högst 400,000 lotter. Vid kraftigare rubbningar i efterfrågan skulle Kungl. Maj:t kunna medgiva särskilda ändringar uppåt eller nedåt i fråga om gränserna för lotteriets omslutning. Dock ansågs, att lotteridragningar av större omfattning än 500,000 lotter icke borde beviljas. Vinstplanen upptager bland annat en högsta vinst å 100,000 kronor och där efter två vinster, vardera om 50,000 kronor.

Då ett lottantal av 400,000 ej väntades tillgodose efterfrågan, medgav Kungl. Maj:t den 24 februari 1939 bolaget att tillsvidare i mån av behov tillhandahålla lotter vid varje dragning till ett antal motsvarande högst 500,000 hellotter. Samtidigt fastställde Kungl. Maj:t vinstplaner att tillämpas vid det sålunda medgivna ökade lottantalet.

I skrivelse den 27 oktober 1941 har *Svenska penninglotteriet aktiebolag* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva höjning av lottantalet per dragning utöver nu fastställt maximum av 500,000 samt i anslutning därtill fastställa vissa nya vinstplaner för dragningar om 400,000—600,000 lotter, med rätt dock för bolaget att, vad beträffar dragning med redan förut medgivet lottantal, fortfarande, om så finnes lämpligt, tillämpa tidigare fastställda vinstplaner.

Till utveckling av sitt förslag anför bolagets styrelse, att lottantalet sedan septemberdragningen 1941 uppgått till det högsta medgivna eller 500,000. Även efter denna höjning av lottantalet hade lottsedlarna liksom förut under den tid, bolaget bedrivit sin verksamhet, slutsålts inom loppet av en eller ett par dagar. Med den stegrade efterfrågan, som vid försäljningen av lottsedlar till de senaste dragningarna gjort sig gällande, hade det framstått såsom möjligt att försälja ytterligare lottsedlar. I händelse en liknande eller än mer stegrad efterfrågan skulle göra sig gällande i fortsättningen, borde därför enligt styrelsens uppfattning bolaget tillförsäkras rätt att efter omständigheterna höja lottantalet över det nu fastställda maximum, 500,000.

I samband med frågan om en utökning av lottantalet har bolagets styrelse upptagit till övervägande frågan om en uppdelning av lotterna i två lika stora serier, serie A och serie B. Dragningsförfarandet borde härvid tillgå så, att lotthjulet innehölle nummerlappar, motsvarande halva antalet i dragningen deltagande lotter; och utfallen vinst borde tillkomma innehavare av lottsedel i såväl A- som B-serien med nummer, motsvarande det å den utdragna nummerlappen angivna.

Beträffande de skäl bolaget anfört för en sådan uppdelning hänvisas till propositionen, sid. 4 och 5.

Såsom grundval för bedömandet av frågan om vinstplanernas utformning vid högre lottantal har styrelsen ansett sig böra lägga alternativa förslag, betecknade alt. I, II och III samt avsedda att tillämpas vid dragningar i lotteriet med 500,000, 525,000, 550,000, 575,000 eller 600,000 lotter. Enligt samtliga alternativ uppginge liksom nu vinsternas antal till 10 procent av antalet lotter; och vinsternas sammanlagda värde motsvarade ock liksom nu 66 procent av lotternas sammanlagda värde.

Alt. I hade uppgjorts med utgångspunkt från att lotterna icke uppdelades i serier.

Alt. II kunde vinna tillämpning såväl vid ett system med lotter i endast en serie som vid ett system med uppdelning av lotterna i två lika stora serier. Detta alternativ upptog en vinst å 100,000 kronor och tre vinster å 50,000 kronor. Vid uppdelning enligt detta alternativ av lotterna i två lika stora serier borde, när vid dragning högsta vinsten utfölle, särskild lottdragning verkställas för bestämmande av om innehavare av lott i A- eller B-serien med det vinnande numret skulle erhålla högsta vinsten 100,000 kronor; innehavaren av lotten i den härvid förlorande serien borde erhålla vinst å 50,000 kronor.

Alt. III förutsatte en uppdelning av lotterna i två lika stora serier med samma vinstantal och samma vinstvalörer i båda serierna. Detta alternativ upptog två vinster å 100,000 kronor och två vinster å 50,000 kronor.

Bolaget, som funnit sig böra obetingat förordade det med *alt. III* betecknade förslaget, framhåller, bland annat, att det vore bolagets avsikt, att ur respektive serier lotter med samma nummer icke skulle försäljas på ett och samma försäljningsställe.

Därest de sålunda av styrelsen förordade vinstplanerna vunne godkännande, borde det vid ett lottantal av 500,000 få ankomma på bolaget att bestämma, huruvida den nya vinstplanen eller den av Kungl. Maj:t den 24 februari 1939 fastställda skulle i visst fall tillämpas. Därest efterfrågan på lottsedlar framdeles komme att minska, skulle det vara önskvärt att vid ett lottantal under 500,000 jämväl få tillämpa systemet med två lika stora lottserier.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Såsom förhållandena utvecklats sig finner jag det i likhet med bolaget lämpligt, att bolaget beredes möjlighet att öka antalet lotter i varje dragning utöver nuvarande maximum 500,000. En dylik ökning förutsätter fastställande av nya vinstplaner. Övervägande skäl synas mig tala för, att bolagets såsom alternativ III betecknade förslag därvid följes. Förslaget innebär, på sätt framgår av bolagets redogörelse, att lotterna i varje dragning, därest antalet överstiger 400,000, må uppdelas i två serier med lika antal vinster och samma vinstvalörer i varje. Vardera serien skulle omfatta en högsta vinst å 100,000 kronor samt en vinst å 50,000 kronor. I övrigt skulle vinsterna fördelas i lämpliga värdegrupper enligt i huvudsak samma principer som de för närvarande tillämpade.

Förslaget medför i viss mån ett frångående av de riktlinjer, vilka godkändes av 1938 års riksdag. Med hänsyn härtill synes ärendet böra anmälas för riksdagen. Det torde, därest erinran från riksdagens sida ej möter, sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att träffa det avgörande, vartill omständigheterna vid varje särskild tidpunkt kunna föranleda.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande ökning av antalet lotter i varje dragning utöver nuvarande maximum, 500,000, finner sig utskottet böra tillstyrka.

Utskottet.

Det i samband härmed framställda förslaget om rätt för bolaget att uppdelade lotterna i två olika serier, därest det i varje dragning deltagande lottantalet överstiger 400,000, finner utskottet välbetänkt med hänsyn till de besparingar genom förenkling i dragningsförfarandet, som därigenom kunna åstadkommas.

En dylik uppdelning nödvändiggör vissa justeringar i vinstplanerna. Enligt det av bolaget och departementschefen förordade förslaget skulle antalet vid varje dragning utlottade vinster å 100,000 kronor höjas från en till två, varigenom full likställighet bleve genomförd för samtliga lotter i de båda serierna. Även detta förslag tillstyrkes av utskottet.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

Statsutskottets utlåtande Nr 234.

att riksdagen må förklara hinder icke möta för Kungl. Maj:t att beträffande penninglotteriväsendet i riket besluta i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 7 november 1941 angivits.

Stockholm den 28 november 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Asplund, Bernhard Nilsson, Torsten Ström, Heiding, André, Sven Larsson, Karl Andersson, Boman, Persson* och *Ohlin*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Danielsson, Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Mårtensson, Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg, *Hansson* i Rubbestad och *Åkerström*.
